

- Stitches on Shabbat
- Continuing medication on Shabbat

תפירות

א. שמירת שבת כהלכתה פרק לה הערה סב

לה:כד – אם מצויה אספלנית חתוכה בצורה מיוחדת (פרפר), מותר להדביקה על גוף האדם כדי לקרב את שולי הפצע זה אל זה.
הערה - דאין לאסור משום תופר, שמקרב את השוליים זה לזה, שהרי לא מצאנו איסור תופר בגוף האדם.

ב. נשמת אברהם אורח חיים שמ:ז(2)

נראה דכמו שהמדבק ב' ניירות או עצים דקים לעשותם עץ עבה חייב משום תופר, הוא הדין נמי תופר בשר אדם או עורו שהוא כבשרו ורוצה שיתקיים ויתחברו יחד, דיש לחשוש למלאכת תופר... ואף דמה שהתפירה מתקיימת הוא רק מפני שאחר כך מתרפא ונעשה מאליו, מכל מקום האדם הרי תופר כדרכו ומלאכתו מתקיימת...

ג. נשמת אברהם, או"ח שמ (ז) 4

ומה הדין באדם שנפצע בשבת וזקוק לתפירת הפצע עקב הסכנה, ומספיקים חמישה תפרים כדי שיצא מכלל סכנה, אך אז תהיה צלקת לא יפה, ולעומת זאת, אם יתפרו שבעה תפרים תיראה הצלקת יפה יותר?

כתב לי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל: דלכאורה אין להוסיף תפירות לשם נוי, ואין הבדל בין תפירה מעיקרא (כשאינן סכנה כלל) ובין הוספת תפירות לשם נוי, ששניהם אסורים בשבת, עכ"ד. אח"כ חזר וכתב לי הגאון זצ"ל: דעדיין איכא למידן טובא, ויותר נראה לי דכמו במילה כל זמן שלא פירש שפיר מלין גם בשבת וחוזרין גם על ציצין שאין מעכבין את המילה משום טעמא דהתנאה לפניו במצוות, כך גם כאן כמו שהשבת נדחה מפני הצלה מסכנה, כך מותר גם לגמור את אשר החל ולהציל את האדם ממום אשר יתבייש ויצטער מזה כל ימיו. וכמו שזה נחשב שם כגמר המילה כך גם כאן היינו נמי גמר הצלת האדם, ולא מסתבר לחלק בין הותרה לדחוייה.

ועיין גם ברש"ש יומא פד ע"ב [באדם שצריך ב' מעשי רפואה, ואפשר לעשות רק א' בשבת ולדחות השני אחרי שבת] שמתיר אפילו לאחר שכבר פירש מטעם דהואיל וכבר ניתן לחלל עליו את השבת אמרינן מה לי פעם אחת מה לי ב' פעמים? וכתבתי בשמירת שבת כהלכתה פ"מ הערה פב שאין לסמוך בזה על דבריו [של רש"ש] גם באיסורי תורה, מ"מ בלא פירש והוא גמר ההצלה שפיר חשוב כגמר המצוה. ועיין באבנ"ז יו"ד ח"ב סי' שכח שכתב נמי הכי גם לענין מציצה.

ונוסף לזה גם ראיתי שרבים סוברים דליכא כלל איסור תורה בתפירה שבגוף האדם, אף שלענ"ד כן צריכים לחוש לזה משום דאף אם מוציאין אח"כ את חוטי התפירה אפ"ה התפירה חשיב של קיימא, מ"מ גמר הצלה שאני.

ועוד הוסיף לי הגאון זצ"ל בזה הלשון: ואפשר שגם זה תלוי במה שכתב המגיד משנה (רמב"ם הל' שבת פ"ב ה"ה) דכל מה שרגילים לעשות לחולה שיש בו סכנה בחול עושים גם בשבת אעפ"י שאין סכנה במניעת הדבר ההוא. עכ"ל. וראה גם בכרך ב יו"ד שסט:ב.

ד. שו"ע אורח חיים תקמא:

מי שצריך לו בגד במועד, אם היה הדיוט ואינו מהיר באותה מלאכה הרי זה עושה אותו כדרכו; ואם היה אומן מהיר, הרי זה עושה אותה מעשה הדיוט, דהיינו שיעשה תפירות רחבות ותפירה אחת למעלה ואחת למטה, כשיני הכלב.

המשך תרופות בשבת

ה. תלמוד בבלי שבת קמ ע"א

משנה: אין שורין את החילתית בפושרין אבל נותן לתוך החומץ...

גמ':...רב אחא בר יוסף חש ביוקרא דליבא, אתא לקמיה דמר עוקבא אמר ליה "זיל שתי תלתא תיקלי חילתתא בתלתא יומי." אזל אישתי חמשא בשבת ומעלי שבת, לצפרא אזל שאל בי מדרשא, אמרו ליה תנא דבי רב אדא ואמרי לה תנא דבי מר בר רב אדא שותה אדם קב או קביים ואינו חושש. אמר להו, לשתות לא קמיבעיא לי, כי קא מיבעיא לי לשרות מאי? אמר להו רב חייא בר אבין, בדידי הוה עובדא ואתאי שאילתיה לרב אדא בר אהבה ולא הוה בידיה, אתאי שאילתיה לרב הונא ואמר הכי קאמר רב: שורה בצונן ומניח בחמה. [רק] כמאן דשרי [לשרות בצונן, דהיינו ר' יוסי לעיל בגמרא]? אפילו למאן דאסר [לעיל], הני מילי היכא דלא אישתי כלל, אבל הכא כיון דאישתי חמשא ומעלי שבתא, אי לא שתי בשבת מיסתכן.

ו. תלמוד בבלי כתובות ס ע"א

תניא רבי מרינוס אומר גונח יונק חלב בשבת מאי טעמא יונק מפרק כלאחר יד ובמקום צערא לא גזרו רבנן

ז. תלמוד בבלי יבמות קיד ע"א

אבא שאול אומר נוהגין היינו שיונקים מבהמה טהורה ביום טוב. היכי דמי? אי דאיכא סכנה אפילו בשבת נמי, ואי דליכא סכנה אפילו ביום טוב אסור! לא צריכא דאיכא צערא, וקסבר מפרק כלאחר יד הוא. שבת דאיסור סקילה גזרו רבנן, יום טוב דאיסור לאו לא גזרו ביה רבנן.